

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 292/2010-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. S. a Mgr. M. S., obaja bytom B., zastúpených advokátom JUDr. J. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. a Mgr. M. S. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2010 doručená sťažnosť aj „*predloženie opravnej dokumentácie*“ J. S. a Mgr. M. S., obaja bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 Cb 116/2007-61 z 28. apríla 2009 bolo zastavené konanie o zaplatenie zmluvnej pokuty a povinnosť dokončiť dielo a o náhrade trov konania. Okresný súd v rozhodnutí poukázal na to, že pred začatím pojednávania obaja účastníci konania navrhli prerušenie konania podľa § 110 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na účely zabezpečenia a vypracovania odborného stanoviska prostredníctvom T. v N. zo strany sťažovateľov, ktorého závery mali byť rozhodujúce pre ďalšie úvahy, v súvislosti s ktorými sa sťažovatelia mali rozhodnúť, či budú v konaní pokračovať, alebo svoj návrh vezmú späť. Účastníci konania boli poučení podľa § 110 ods. 3 OSP o tom, že všeobecný súd v konaní pokračuje na návrh po uplynutí troch mesiacov s výnimkou konania o rozvode, keď všeobecný súd môže na návrh v konaní pokračovať i pred uplynutím tejto lehoty. Ak sa návrh na pokračovanie konania nepodá do jedného roka, všeobecný súd konanie zastaví. Svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil tým, že v čase do 26. apríla 2009, keď uplynula jednoročná lehota na podanie návrhu na pokračovanie v konaní, sťažovatelia takýto návrh nepodali.

Právny zástupca sťažovateľov následne 15. mája 2009 požiadal o odpustenie zmeškanej lehoty postupom podľa § 58 ods. 1 OSP z dôvodov, že v čase od 15. apríla 2009 do 5. mája 2009 bol práceneschopný, pričom s týmto úkonom spojil zmeškaný úkon, t. j. návrh na pokračovanie konania. S uvedenými úkonmi bolo súčasne spojené odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania z 28. apríla 2009.

Okresný súd uznesením z 29. júna 2009 návrh sťažovateľov na odpustenie lehoty zamietol. Proti predmetnému uzneseniu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 16 Cob 133/2009-84 z 30. septembra 2009 tak, že potvrdil napadnuté rozhodnutie okresného súdu o zastavení konania a uznesením sp. zn. 16 Cob 169/2009 z 30. septembra 2009 potvrdil aj rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty. Proti predmetným uzneseniam krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010 dovolanie odmietol.

Podľa sťažovateľov najvyšší súd napadnutým uznesením porušil ich základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože boli o časť lehoty na podanie dovolania v čase pracovnej neschopnosti ich právneho zástupcu nezákonne ukrátení a na

oneskorený návrh na podanie pokračovanie konania mal dovolací súd prihliadnuť ako na ospravedlnený dôvod zmeškania lehoty.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010 bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov proti uzneseniam krajského súdu č. k. 16 Cob 169/2009-86 z 30. septembra 2009 a č. k. 16 Cob 133/2009-84 z 30. septembra 2009, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi

ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Jedným z aspektov práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces chráneného v čl. 46 ods. 1 ústavy je právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu).

Porušenie práva na súd, resp. prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by v prípade sťažovateľov prichádzalo do úvahy vtedy, keby podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom neboli zo strany najvyššieho súdu rešpektované spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. Inými slovami, keby najvyšší súd tieto všeobecné podmienky prístupu k súdu vykladal vo vzťahu k sťažovateľom diskriminačne v porovnaní s ich výkladom pri iných subjektoch domáhajúcich sa súdnej ochrany. V prípade sťažovateľov k takej situácii nedošlo, sťažovatelia mali priznané postavenie účastníka súdneho konania a najvyšší súd o ich návrhu meritórne rozhodol, aj keď nie v súlade s predstavami sťažovateľov.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy

ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 4/2010, 1 Obdo 5/2010 zo 7. apríla 2010 okrem iného vyplýva:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) preskúmal vec v zmysle ust. § 242 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 243a ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že z hľadiska jeho prípustnosti neboli splnené zákonné podmienky. ...

Podľa komentára odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenie a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Nie je pritom rozhodujúce, či bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom v odvolacom konaní alebo v konaní pred súdom prvého stupňa.

Dovolací súd konštatoval, že v napadnutom konaní žiadna situácia, ktorá by zodpovedala uvedenej náplni ust. § 237 písm. f) O. s. p. nenastala a dôvody uvádzané dovoľateľmi nemožno považovať za splňajúce náležitosti tohto ustanovenia.

Dovoľatelia nepodanie návrhu na pokračovanie v konaní podľa § 111 ods. 3 O. s. p. odôvodňujú práceneschopnosťou zvolaného právneho zástupcu ku koncu 1 ročnej lehoty (od 15. 4. 2009 do 4. 5. 2009), ako aj vypracovaním znaleckého posudku až dňa 22. 4. 2009. Pritom ide o vypracovanie znaleckého posudku, ktoré bolo dôvodom prerušenia konania a tak aj dôvodom návrhu na odpustenie zmeškania lehoty.

Dovolací súd sa stotožnil s odvolací súdom, že 1 ročná lehota bola dostatočná a že práceneschopnosť ku koncu tejto lehoty nie je dôvodom na odpustenie zmeškania lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní.

Dovolací súd poukazuje na niektoré časové údaje:

- Žaloba došla súdu 1. stupňa dňa 18. 5. 2007.*
- Na návrh žalobcov súd 1. stupňa pripustil zmenu žalobného návrhu uznesením zo dňa 7. 1. 2008.*

- Na pojednávaní dňa 13. 2. 2008 žalobcovia oznámili súdu, že chcú ako dôkaz použiť znalecký posudok, ktorý objednali v marci 2006 u T. v N. a tento vykoná obhliadku v marci 2008. Uviedli tiež, že znalecký posudok môže viesť aj k prehodnoteniu žalobného návrhu.

- Podaním zo dňa 12. 3. 2008 právny zástupca žalobcov navrhol, aby súd konanie prerušil do 31. 5. 2008.

- Po súhlase žalovaného súd 1. stupňa uznesením zo dňa 2. 4. 2008 prerušil konanie. Uznesenie obsahovalo poučenie podľa § 111 ods. 3 O. s. p.

- Uznesením zo dňa 28. 4. 2009 súd 1. stupňa konanie zastavil podľa § 111 ods. 3 O. s. p. s odôvodnením, že žalobcovia ani žalovaný nepodali návrh na pokračovanie v konaní.

- Dňa 18. 5. 2009 bol súdu 1. stupňa doručený návrh žalobcov o odpustenie zmeškania lehoty postupom podľa § 58 ods. 1 O. s. p. spolu s návrhom na pokračovanie v konaní.

- Rozhodnutím zo dňa 29. 6. 2009 súd 1. stupňa návrh žalobcov zamietol a odvolací súd uznesením zo dňa 30. 9. 2009 uznesenie súdu 1. stupňa potvrdil.

Znalecký posudok je zo dňa 22. 4. 2009 a bol vypracovaný na základe technickej prehliadky na mieste samom dňa 15. 4. 2009.

Z tohto časového sledu dovolací súd vyvodil záver, že právny zástupca dovolateľov ako advokát vedel, aké následky bude mať prípadné zmeškanie lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní. Preto, keď sa dozvedel, že technická prehliadka sa neuskutoční v pôvodnom plánovanom termíne, mal z obozretnosti podať návrh na pokračovanie v konaní a tento potom mohol – po oboznámení sa s posudkom – prípadne vziať späť.

Na tomto základe dovolací súd dovolanie žalobcov v súlade s ust. § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odmietol.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolaním napadnuté uznesenia krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľom odmietol. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľov nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade

neporušil označené základné právo sťažovateľov „*nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva*“. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010